

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/89/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

285/2012. (VIII. 22.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2011. január 27-én előterjesztett **panaszát** a 2012. augusztus 22-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság XI. Kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben az alapjog korlátozása jogszerűen történt, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos panaszát jogi képviselője útján 2011. január 27-én terjesztette elő a Budapest VI. és VII. kerületi Ügyészségnek címzett levelében. Az ügyészség a panasz azon részére, amely kapcsán az Rtv. 92. §-a alapján rendőri intézkedés elleni panasz eljárásnak van helye, 2011. november 28-án kelt határozatában hatáskörének hiányát állapította meg, és a panaszt kivizsgálásra megküldte az intézkedést foganatosító BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének. A rendőrkapitányságon indult panasz eljárásban a panaszos és jogi képviselője 2012. január 25-én tartott meghallgatásuk alkalmával úgy nyilatkoztak, kérik, hogy a panaszt a Testület vizsgálja ki. A rendőrség ezt követően küldte meg a panaszbeadványt a Testületnek, amit utóbbi 2012. február 8-án érkezett.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A jogi képviselő előadása szerint a panaszost a rendőrség számos alkalommal idézte tanúkénti kihallgatásra, az eljárási cselekményeken azonban nem tudott megjeleni. Folyamatos telefonkapcsolatban állt ugyanakkor a nyomozóval, akitől azt kérte, hogy másik időpontot biztosítson számára. Utal rá a jogi képviselő, hogy a panaszos több alkalommal is kapott idézést, amelyeket a felesége vett át. Szintén előadja, hogy a panaszos három kiskorú gyermekét és a gyermekekkel otthon tartózkodó feleségét tartja el, munkája során pedig egy országos tevékenységi körrel rendelkező céget irányít, ami sok hazai és külföldi elfoglaltsággal jár. Az idézéseken megjelölt időpontok tehát ezért nem voltak megfelelőek számára, mert vagy nem tartózkodott B. városban, vagy a gyermekek közül volt beteg valamelyik.

Szabálytalanságként megjegyzi a jogi képviselő, hogy az idézéseken a kihallgatás időpontja el volt írva, vagyis már elmúlt, a postára adást megelőző időpontra szóltak. Emiatt több esetben is egyeztetni kellett telefonon a rendőrséggel, más esetben a panaszos távolmaradását kimentette.

Ilyen előzmények és a panaszos közreműködésre irányuló szándékának kinyilvánítása után a jogi képviselő szerint minden előjel nélkül került sor az elővezetés elrendelésére.

A jogi képviselő ezek után a következőket rögzíti levelében. „Az elővezetést mint személyi szabadságot korlátozó intézkedést annak érdekében alkalmazzák, hogy az érintettet a bíróság, az ügyészség, illetőleg a nyomozó hatóság elé állítsák; vagy biztosítsák az eljárási cselekményen való részvételét. Ha a terhelt vagy a tanú idézés ellenére nem jelenik meg, és ezt előzetesen, mielőtt az akadály tudomására jut, haladéktalanul, vagy ha ez már nem lehetséges, az akadály megszűnése után nyomban, alapos okkal nem igazolja, illetőleg az eljárási cselekményről engedély nélkül távozik, elővezetésük rendelhető el.” A jogi képviselő álláspontja szerint az elővezetés elrendelése alaptalan volt, mert a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendelkezhet úgy, hogy a rendőr az elővezetés foganatosítása helyett az érintett személy útba indulását ellenőrizze, ha megalapozottan feltehető, hogy az elővezetés célja ezzel is elérhető. Az elővezetés következtében a panaszost a rendőrség 5 óra 45 perctől 12 óráig személyi szabadságában korlátozta.

A rendőri intézkedés során a három kisgyermekkel rendelkező családnál 5 óra 45 perckor megszólalt a kaputelefon, és valaki azt mondta, hogy a rendőrségtől hozott levelet, amit a panaszosnak át kellene vennie. Mivel a kézbesítésnek ezt a módját a panaszos nem fogadta el, megkérte a telefonálót, hogy „emberi időben” vigye vissza a levelet. Ezután a rendőrök fellármázták a ház többi lakóját, hangoskodtak, ennek következtében bejutottak a házba, majd a panaszos lakásának ajtaján kopogtak. Ekkor a panaszos telefonon hívta a helyi rendőrkapitányságot, ahol ott azt mondták, igazoltassa a hozzá kikergetett személyeket a „törzsszámuk” alapján. Miután kinyílt az ajtó, a rendőrök – azonosításukat megelőzően – „betörték” a lakásba.

Az elővezetést a panaszossal szemben rendelték el, aki a rendőrök kérdésére jelezte, hogy őt keresik. Az intézkedő rendőr erre rendkívül ideges lett, majd amikor a panaszos a „törzsszámát” kérte, agresszívvé vált. Mindeközben három síró kiskorú gyermek és a feleség tartózkodott a lakásban. A gyermekek később egész nap zavartak voltak, megviselte őket az eset.

Az eljáró rendőrök nem kérdezték meg a panaszostól, hogy van-e valamilyen halaszthatatlan elintéznivalója, nem érdeklődtek arról sem, ki marad a kiskorú gyermekkel, biztosított-e a

felügyeletük. Nem nyújtottak tájékoztatást arról, mi is történik, nem ismertették a panaszossal a jogait, ennek ellenére a panaszos a rendőrökkel együttműködött, felöltözött, és a rendelkezésükre állt.

A rendőrök a panaszost megbilincselve vezették elő. Annak során 10 órára kellett volna őt a VII. kerületbe szállítani, a rendőrök azonban csak 10 óra 40 percre vitték oda.

A jogi képviselő levelében idézi a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény rendelkezéseit a testi kényszer és a bilincs alkalmazásáról, valamint az elővezetés végrehajtásáról. Hozzáteszi, hogy véleménye szerint mind a panaszos visszatartása, mind a bilincselés alaptalan volt, mivel a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság is rendelkezhet úgy, hogy az elővezetés fogatosítása helyett a hatóság az érintett útba indítását ellenőrizze, és a bilincselés feltételei sem álltak fenn az adott helyzetben.

A panaszos az eljárás során a rendőrséggel végig együttműködött, ismert volt az elérhetősége, távolmaradását a hatóságnak jelezte és kimentette, illetve a kihallgatás több esetben nem neki felróható okból maradt el – hiszen a hatóság olyan időpontra idézte, amely már eltelt, amikor az idézést a panaszos megkapta –, ezért a jogi képviselő úgy véli, a panaszos elővezetésére jogellenesen került sor, és jogszerűtlen volt a végrehajtás módja is.

2) A jogi képviselő panaszát a Budapesti VI. és VII. Kerületi Ügyészség 2011. november 28-án kelt határozatában elutasította.

Az irat tanúsága szerint a személyi szabadság megsértésének büntette miatt É. Á. ellen a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságon indult bűnügyben elengedhetetlenül szükséges volt a panaszos tanúként történő meghallgatása. A nyomozó hatóság több alkalommal – 2010. május 13-án, szeptember 2-án, szeptember 14-én, október 19-én és november 8-án – idézte a panaszost az eljárási cselekményen való részvétel miatt, aki azonban törvényben is rögzített kötelezettségének nem tett eleget, annak ellenére, hogy az idézések közül hármát igazoltan – a felesége révén – átvett. A nyomozó hatóság egy alkalommal – 2010. november 8-án – rövid úton is idézte a panaszost a tanúkénti meghallgatásra, aki azonban ismételten nem jelent meg, illetőleg a nyomozó hatóság felé azt a határozott nyilatkozatot tette, hogy nem kíván kötelezettségének eleget tenni.

A nyomozó hatóság a fenti előzmények után 2011. január 3-án rendelte el a panaszos elővezetését 2011. január 19-ére. Az intézkedés ellen a panaszos jogi képviselője élt utóbb panasszal, álláspontja szerint a nyomozó hatóság nem volt figyelemmel a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre. A panaszban foglaltak szerint a panaszos családi okok miatt és munkahelyi elfoglaltságából eredően nem tudott megjelenni az idézésekre, amely körülmények kapcsán a nyomozó hatóság előadójával rendszeresen tartotta is a kapcsolatot. A jogi képviselő állítása szerint az idézéseken az idézés időpontja is el volt írva. A panaszban sérelmezte az elővezetés módját is, a kényszerítő eszközök alkalmazása ugyanis megítélése szerint alaptalan volt. Hozzáteszi, hogy az ügyfele mindvégig együttműködött, távolmaradását jelezte és kimentette, így az neki nem volt felróható.

Az eljáró ügyész az eset körülményeit megvizsgálva a panaszt nem találta alaposnak. Megállapítása szerint a panaszost számos alkalommal idézte a hatóság, aki azonban – állampolgári kötelezettségét megtagadva – azok egyikének sem tett önként eleget. Az intézkedések kapcsán készített jelentések tartalmából megállapítható, hogy a panaszos kötelezettségei teljesítésétől kifejezetten elállt, és a legcsekélyebb hajlandóságot sem mutatta,

hogy a nyomozó hatósággal együttműködjön. A panaszos által hivatkozott rendszeres kapcsolattartás nem volt igazolható, arra vonatkozóan a panaszos maga is csupán általános megfogalmazást rögzített. A nyomozó hatóság igazoltan több alkalommal tett kísérletet az eljárási cselekmény foganatosítására, amely – amennyiben a panaszos ténylegesen együttműködő lett volna – nyilvánvalóan eredményre vezetett volna. Az egyes idézések vonatkozásában megállapíthatónak találta az ügyész azt is, hogy a panaszos állításaival szemben az idézésekben megjelölt időpontok egy kivételével igazoltan időszerűek voltak, ezen egy esetben pedig az adminisztrációs hibát az intézkedést követően rögzítették.

Az ügyész rögzíti, hogy a jogi képviselő a panaszban az intézkedés foganatosításának módját is sérelmezte. Ezzel összefüggésben az ügyész felhívja a panaszos figyelmét, hogy az ilyen intézkedéseket követően soron kívül megtörténik a parancsnoki kivizsgálás, amely a konkrét esetben jogszerűtlenséget nem állapított meg. Ettől függetlenül a panaszt e vonatkozásában kivizsgálásra megküldte az intézkedést foganatosító BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályára.

Az iratok alapján az ügyész szerint az is megállapítható volt, hogy – a panaszban foglalt számos állításnak ellentmondóan a panaszos az elővezetést követően akként nyilatkozott, hogy sérülése nem keletkezett és az intézkedéssel kapcsolatosan panaszja nincs.

A fentiek alapján a Budapesti VII. Kerületi Rendőrkapitányság elővezetést elrendelő határozatát az ügyész törvényesnek és egyben megalapozottnak minősítette.

3) Az elővezetés végrehajtásáról szóló, 2011. január 19-én kelt jelentésben az intézkedést foganatosító r. törzsszázlós az alábbiakat rögzítette.

A panaszossal szemben a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság elrendelő határozata alapján hajtott végre az Rtv. 34. § (1) és (2) bekezdése, valamint a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 49.§ (1), (3) és (4) bekezdése értelmében elővezetést. Az intézkedés 5 óra 50 perckor vette kezdetét. Annak során a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatta, az Rtv. 31. § (1) bekezdése értelmében a ruházatát átvizsgálta, vele szemben – figyelmeztetést követően – az Rtv. 48. § b) és c) pontja alapján, támadás és szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmazott. A bilincselés 6 óra 5 perctől 6 óra 30 percig tartott. A rendőri intézkedés során a panaszosnak sérülése, illetve anyagi kár nem keletkezett.

Az elővezetést két rendőr összesen két munkaórában hajtotta végre, amely miatt a jelentés szerint 7000 Ft költségvetési kötelezettség megállapításának van helye.

Az esemény rövid leírásánál a jelentés rögzíti, hogy az intézkedő rendőr az intézkedés napján 5 óra 50 perckor jelent meg a panaszos otthonánál. Mivel a lakás egy többlakásos társasházban található, amelynek főbejárati ajtaja zárt állapotban volt, a rendőr először a panaszos lakásához tartozó kaputelefonon csengetett. A kaputelefonba egy férfi szólt bele, akivel a rendőr közölte, hogy ki ő, milyen céllal érkezett, és kit keres. A férfi azt válaszolta, hogy ő a keresett személy, és egy későbbi időpontot adott meg a rendőrnek, majd megszakította a beszélgetést anélkül, hogy az ajtót kinyitotta volna. A társasház főkapuján a rendőrök ezután bejutottak, majd a II-es épület elé mentek, ahol szintén bejutva a II. emeleten a panaszos lakása elé értek. Az ajtó mellett elhelyezett csengőn csengettek, aminek hatására ajtót nyitott a keresett személy. Miután a rendőr igazolta magát, felszólította a panaszost,

hogy adja át a személyi igazolványát, mivel a rendőrök elővezetés céljából érkeztek a helyszínre. A panaszos átadta a személyi igazolványát, amely alapján a rendőr egyeztetette a panaszos adatait a határozatban szereplő adatokkal. Miután az adatok egyeztek, a rendőr közölte a panaszossal, hogy a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság az elővezetését rendelte el, és az arról szóló határozatot a panaszosnak át is adta. Miután a panaszos elolvasta a határozatot, a rendőr felszólította, hogy öltözzön fel, mivel elővezetik a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányságra.

A panaszos felöltözött, amelyet követően a rendőrök átvizsgálták a ruházatát, majd előre bilincseltek a kezeit, és az épületből kikísérve szolgálati gépkocsiba ültették.

A történetekről a rendőr 6 óra 10 perckor tájékoztatta az ügyeletest, aki a közlést tudomásul vette.

Az intézkedésnél P. G. r. őrm. is jelen volt.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a jelentésben megjelölt intézkedések végrehajtása és a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű és szakszerű volt, a rendőri fellépés során nem sérült továbbá az arányosság követelménye sem.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) Dr. K. P. r. alezredes, kapitányságvezető 2012. március 20-án kelt levelében arról tájékoztatta a Testületet, hogy megkeresése alapján nyilatkozta az intézkedést foganatosító H. Z. r. törzsőrmestert, aki kérdésekre válaszolva az alábbiakat mondta el.

A r. törzsőrmester közvetlen parancsnoka utasítására jelent meg 6 óra magasságában a panaszos címén, tekintettel arra az általános tapasztalatra, hogy ekkor az elővezetéssel érintettek jellemzően még otthon tartózkodnak, csak ezen időpontot követően távoznak munkahelyükre, illetve hagyják el lakásukat. Miután a panaszos a kaputelefonon történt beszélgetést megszakította, a rendőrök átmenetnek a társasház másik bejáratához, ahol emlékei szerint – látva a rendőröket – egy földszinti lakó nyitott ablakot, akitől segítséget kértek az épületbe történő bejutáshoz az érintett neve és az indok megjelölése nélkül.

A panaszos nem hitte el, hogy a rendőrök elővezetési céllal érkeztek, illetve kételkedett abban is, hogy valódi rendőrök-e, ennek ellenére ő invitálta be a rendőröket a lakásba. Az intézkedés során a rendőrök csupán a panaszos feleségét látták az előtérben, gyermekét nem. A rendőrök az intézkedés alkalmával egyenruhát viseltek, amin azonosító jelvényük ki volt helyezve. H. r. törzsszázalós továbbá felmutatta rendőrigazolványát a panaszosnak, és javasolta, hogy a panaszos hívja fel a kerületi rendőrkapitányságot, ahol azonosítani fogják őket, illetve igazolják jövetelük célját is. A panaszos kérte az azonosítást, ami megtörtént.

A panaszos verbálisan agresszívan viselkedett, holott a rendőrök nyugodtak és közreműködők voltak, vitatta az intézkedés jogalapját, sérelmezte a korai időpontot. Indulatos viselkedése, esetleges támadása, illetve önkárosításának megakadályozása miatt döntöttek a rendőrök a bilincs alkalmazása mellett. A bilincselésen kívül egyéb kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

A panaszost a kapitányság épületében lévő előállító helyiségben helyezték el, ahol 2011. január 19-én 6 óra 35 perctől 9 óra 50 percig tartózkodott, ezt követően átszállították a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra. Az adott napon 8 óra 1 perc és 8 óra 39 perc közötti időszakban a 7 órakor szolgálatba lépett állomány a kerület négy pontján fogatosított intézkedést állampolgári bejelentések alapján, ezek befejezését követően nyílt lehetőség a panaszos átszállítására.

BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság irattárában az elővezető parancs, illetve a panaszos fogvatartással kapcsolatos nyilatkozata nem volt fellelhető, azt vélelmezhetően átadták a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság részére a panaszos átszállításakor.

2) A BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság Fogdakönyvének 2011. január 19-i bejegyzései rögzítik, hogy a panaszost 6 óra 35 perckor helyezték el a fogdán és onnan 9 óra 50 perckor szállították át a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra.

III.

A Testület a panaszbeadvánnyal összefüggésben mindenképp előtt azt vizsgálta, hogy a panasz határidőben előterjesztettnek tekinthető-e. Az Rtv. 93. §-ának (1) bekezdése értelmében a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemtől később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni.

A panaszos panaszát jogi képviselője útján 2011. január 27-én terjesztette elő a Budapest VI. és VII. Kerületi Ügyészségnek címzett levelében. Az ügyészség a panasz azon részére nézve, amelynek kapcsán az Rtv. 92. §-a alapján rendőri intézkedés elleni panasz eljárásnak van helye, 2011. november 28-án kelt határozatában hatáskörének hiányát állapította meg, és a panaszt kivizsgálásra megküldte az intézkedést fogatosító BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének. A rendőrkapitányságon indult panasz eljárásban a panaszos és jogi képviselője 2012. január 25-én tartott meghallgatásuk alkalmával úgy nyilatkoztak, kéri, hogy a panaszt a Testület vizsgálja ki. A rendőrség ezt követően küldte meg a panaszbeadványt a Testületnek, amit utóbbi 2012. február 8-án érkezett.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a panaszos jogi képviselője az intézkedéssel összefüggő panaszát 2011. január 27-én, vagyis az intézkedést követő nyolcadik napon terjesztette elő annál a szervnél, amelynek megítélése szerint a vizsgálatra hatásköre volt. Az ügyészség ezt követően mintegy 10 hónap elteltével észlelte azt, hogy a panasz bizonyos elemeit nem vizsgálhatja, így a beadványt a rendőrséghez tette át, ahol újabb két hónap telt el addig, amíg a panaszos, illetve a jogi képviselő nyilatkoztatására sor került azzal összefüggésben, hogy a rendőri intézkedés elleni panasz kivizsgálását a rendőrségnél vagy a Testületnél kívánják-e kezdeményezni.

Noha a büntetőeljárás törvény nem rendelkezik kifejezetten az „áttétel” intézményéről, az állami szervek általános jogvédelmi kötelezettségéből, valamint a Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény 1. §-ából (amely szerint az ügyészség gondoskodik a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogainak a védelméről) és 25. §-ából (amely kimondja, hogy az ügyész köteles a hozzá beérkezett panaszokat késedelem nélkül megvizsgálni vagy **megvizsgáltatni**) következően az ügyésznek nyilvánvalóan kötelezettsége volt a panasz büntetőeljárás keretében nem vizsgálható részét valamilyen rendőrségi panasz eljárásra utalni.

Az Rtv. 92. §-a azonban kétféle panaszeljárást intézményesít a rendőrségi intézkedésekkel kapcsolatban, és a panaszosra bízta, hogy e kettő közül válasszon. Az ügyész ennek a lehetőségnek a biztosítását elmulasztotta, az ügyet a „hagyományos” rendőrségi útra utalta, ezért a választás lehetősége csak akkor nyílt meg, amikor a panaszost a rendőrségi panaszeljárásban nyilatkoztatták, hogy kívánja-e a Testület vizsgálatát az ügyben.

A Testület szerint egyértelműen nem írható a panaszos terhére az ügyészség, illetve a rendőrség oldalán felmerült késedelem, illetve az, hogy az ügyészség a hatáskörébe nem tartozó kérdéseket illetően a panaszt kizárólag a rendőrségnek küldte meg, és a panaszost nem tájékoztatta az Rtv. 92. §-a szerinti választási lehetőségről.

Mivel pedig a büntetőeljárás keretében foganatosított rendőrségi tevékenységgel kapcsolatos panaszjog szabályozása – nevezetesen az, hogy mely rendőrségi aktusokra terjed ki a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. tv. (Be.) szerinti és melyekre az Rtv. szerinti panaszeljárás – messze nem tekinthető egyértelműnek (azzal kapcsolatban az ügyészségek sem folytatnak teljesen egyértelmű gyakorlatot), továbbá a rendőrségi dokumentumok nem tartalmazzak utalást arra, hogy a panaszost a rendőrök a panaszjogra vonatkozó Rtv. 20. § (2) bekezdés szerinti kioktatásban részesítették volna, **a Testület a panaszt határidőben érkezettnek tekintette, és elvégezte érdemi kivizsgálását.**

IV.

A fentiek, továbbá a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a Testület a panaszeljárásban megvizsgálta, hogy a panaszossal szemben a rendőrök jogszerűen kezdeményezték-e intézkedést, indokoltan hajtották-e végre az elővezetését, a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően alkalmazták-e vele szemben kényszerítő eszközöket és gondoskodtak-e fogvatartotti jogainak az érvényesítéséről.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében rögzített jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, továbbá az abból levezethető fizikai integritáshoz, az 55. § (1) bekezdésében rögzített személyi szabadsághoz, az 59. § (1) bekezdése szerinti magánlakás sérthetetlenségéhez, végül a 15. és 54. §-ból levezethető és az Emberi Jogok Európai Egyezményének 8. cikkében is rögzített magán- és családi élet tiszteletben tartásához való alapvető jogát az alábbiak szerint

1) A Testület a panasz érdemi vizsgálata keretében elsőként azt vizsgálta, hogy a sérelmezett rendőri tevékenység mely elemeire terjed ki a hatásköre.

Az Rtv. 34. §-a rendelkezik az elővezetésről. E jogszabályhely szerint „a rendőr az elővezetést elrendelő határozatban megjelölt személyt az abban megjelölt helyre kíséri, vagy oda útba indítja. Ha az elővezetés másként nem teljesíthető, az elővezetett személyt a Rendőrségen a szükséges ideig – legfeljebb 12 óra időtartamra – vissza lehet tartani. A visszatartás időtartamának számítására az előállításra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Az elővezetés elrendelésének törvényességéért az elrendelő a felelős.” A szakasz (3) bekezdése rögzíti, hogy az elővezetés elrendelésének törvényességéért az elrendelő a felelős.

A Be. 162. §-a értelmében az elővezetés személyi szabadságot korlátozó intézkedés annak érdekében, hogy az érintettet a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elé állítsák, vagy biztosítsák az eljárási cselekményen, illetőleg a szakértői vizsgálaton való részvételét. A törvényben meghatározott személyek elővezetésének elrendeléséről a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendelkezik, de az elővezetést a rendőrség hajtja végre.

A rendelkezés szerint „a rendőr, illetőleg a nyomozó hatóság az érintett személyt az elővezetést elrendelő határozatban megjelölt helyre kíséri, ennek érdekében a reá irányadó törvény szerint szükség esetén kényszert és más intézkedést alkalmazhat. Az elővezetést általában a napnak a hatodik és huszonnegyedik órája között kell végrehajtani. A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendelkezhet úgy, hogy a rendőr az elővezetés foganatosítása helyett az érintett személy útba indulását ellenőrizze, ha megalapozottan feltehető, hogy az elővezetés célja ezzel is elérhető.”

Megállapítható, hogy elválik egymástól az elővezetés elrendeléséért és foganatosításáért való felelősség, mint ahogy elválik egymástól a két kérdés szabályozása olyan értelemben is, hogy az elrendelésre vonatkozó normák a Be.-ben, a foganatosításra vonatkozó szabályok pedig az Rtv.-ben, illetve a Szolgálati Szabályzatban találhatók.

Noha jelen esetben az elővezetést elrendelő hatóság is rendőri szerv volt, annak tevékenységét a Testület hatásköri szabályai alapján nem vizsgálhatja, mivel – fő szabály szerint – nem terjed ki hatásköre a büntetőeljárás keretei között a Be. alapján végzett rendőri tevékenységre. Az ilyen rendőri intézkedésekkel szemben a Be. 196. §-a alapján van helye panasznak, s annak elbírálására – mint ahogy az jelen esetben meg is történt – az ügyész jogosult.

A fentieknek megfelelően a Testület nem vizsgálhatta sem az elővezetés elrendelésének megalapozottságát, sem pedig azt a kérdést, hogy az elővezetést foganatosító rendőrök miért nem útbaindítással teljesítették feladatukat, mivel erről a kérdésről sem az intézkedő rendőrök döntenek, hanem – a Be. 162. §-ának értelmében – az elrendelő szerv.

2) Vizsgálta azonban a Testület az elővezetés foganatosításának módját.

A panaszos e vonatkozásban kifogásolja, hogy a rendőri intézkedés során a három kisgyermekkel rendelkező családnál 5 óra 45 perckor megszólalt a kaputelefon, és valaki azt mondta, hogy a rendőrségtől hozott levelet, amit a panaszosnak át kellene vennie. Mivel a kézbesítésnek ezt a módját a panaszos nem találta elfogadhatónak, megkérte a telefonálót, hogy „emberi időben” vigye vissza a levelet. Ezután a rendőrök fellármázták a ház többi lakóját, hangoskodtak, ennek következtében bejutottak a házba, majd a panaszos lakásának ajtaján kopogtak. Ekkor a panaszos telefonon hívta a helyi rendőrkapitányságot, ahol azt mondták, igazoltassa a hozzá kikergetett személyeket a „törzsszámuk” alapján. Miután kinyílt az ajtó, a rendőrök – azonosításukat megelőzően – „betörték” a lakásba.

A panaszos szerint az intézkedő rendőr „agresszívvé” vált, amikor a panaszos a „törzsszámát” kérte. Mindeközben három síró kiskorú gyermek és a panaszos felesége is a lakásban tartózkodott. A gyermekek később egész nap zavartak voltak, megviselte őket az eset. Az eljáró rendőrök nem kérdezték meg a panaszostól, hogy van-e valamilyen halaszthatatlan elintéznivalója, nem érdeklődtek arról sem, ki marad a kiskorú gyermekkel, biztosított-e a felügyeletük. Nem nyújtottak tájékoztatást arról, mi történik, nem ismertették a panaszossal a

jogait, ennek ellenére a panaszos a rendőrökkel együttműködött, felöltözött, és a rendelkezésükre állt.

A rendőri jelentések a következőket rögzítik. Az intézkedő rendőr az intézkedés napján 5 óra 50 perckor jelent meg a panaszos otthonánál tekintettel arra az általános tapasztalatra, hogy ekkor az elővezetéssel érintettek jellemzően még otthon tartózkodnak, csak ezen időpontot követően távoznak munkahelyükre, illetve hagyják el lakásukat. Mivel a lakás egy többlakásos társasházban található, amelynek főbejárati ajtaja zárt állapotban volt, a rendőr először a panaszos lakásához tartozó kaputelefonon csengetett. A kaputelefonba egy férfi szólt bele, akivel a rendőr közölte, hogy ki ő, milyen céllal érkezett, és kit keres. A férfi azt válaszolta, hogy ő a keresett személy, és egy későbbi időpontot adott meg a rendőrnek, majd megszakította a beszélgetést anélkül, hogy az ajtót kinyitotta volna.

Miután a panaszos a kaputelefonon történt beszélgetést megszakította, a rendőrök átmenetek a társasház másik bejáratához, ahol emlékei szerint – látva a rendőröket – egy földszinti lakó nyitott ablakot, akitől segítséget kértek az épületbe történő bejutáshoz az érintett neve és az indok megjelölése nélkül. A társasház főkapuján a rendőrök ezután bejutottak, majd a II-es épület elé mentek, ahol szintén bejutva a II. emeleten a panaszos lakása elé értek. Az ajtó mellett elhelyezett csengőn csengettek, aminek hatására ajtót nyitott a keresett személy. Miután a rendőr igazolta magát, felszólította a panaszost, hogy adja át a személyi igazolványát, mivel a rendőrök az elővezetése céljából érkeztek a helyszínre. A panaszos átadta a személyi igazolványát, amely alapján a rendőr egyeztette a panaszos adatait a határozatban szereplő adatokkal. Miután az adatok egyeztek, a rendőr közölte a panaszossal, hogy a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság az elővezetését rendelte el, és az arról szóló határozatot a panaszosnak át is adta. A panaszos nem hitte el, hogy a rendőrök elővezetési céllal érkeztek, illetve kétkelkedett abban is, hogy valódi rendőrök-e, ennek ellenére ő invitálta be a rendőröket a lakásba, végül azonban felöltözött, ezt követően a rendőrök átvizsgálták a ruházatát, majd előre bilincseltek a kezeit, és az épületből kikísérve szolgálati gépkocsiba ültették.

A panaszos sérelmeinek értékelése során a Testület az alábbi jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel. Az Rtv. 2. §-ából – amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait – levezethető, hogy az intézkedő rendőrök kötelesek úgy eljárni, hogy az az intézkedés alá vontnak a lehető legkisebb sérelem okozásával járjon. Az Rtv. 15. §-ában rögzített követelmény értelmében továbbá a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Az elővezetés részletszabályait Szolgálati Szabályzat tartalmazza, amelynek 50. §-a a rendőri eljárás szabályait részletezi. Eszerint az elővezetési határozatot a rendőr előzetes igazoltatás után ismerteti az elővezetendő személlyel, utána kézbesíti. Rövid úton elrendelt elővezetés esetén a rendőr megnevezi az elrendelő hatóságot, közli az elővezetés okát és helyét. A rendőr lehetőséget ad arra, hogy az elővezetendő személy az évszaknak megfelelően felöltözzön, pénzét, élelmét, fontos személyi használati tárgyait – a saját és mások testi épségét veszélyeztető eszközökön kívül – magához vegye, a jelenlévő hozzátartozóitól elbúcsúzzon. Ha az elővezetés másként nem teljesíthető az elővezetett személyt a Rendőrségen a szükséges ideig, de legfeljebb 12 óra időtartamra vissza lehet tartani. A visszatartásra az előállításra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

Fentiek alapján a Testület az alábbiak szerint értékelte a panasz egyes elemeit.

a) Kifogásolja a panaszos, hogy a rendőrök korai időpontban jelentek meg a lakásánál.

Az intézkedő r. törzsőrmester közvetlen parancsnoka utasítására jelent meg 5 óra 50 perc körül a panaszos címén, tekintettel arra az általános tapasztalatra, hogy ekkor az elővezetéssel érintettek jellemzően még otthon tartózkodnak, csak ezen időpontot követően távoznak munkahelyükre, illetve hagyják el lakásukat.

A Testület ezzel kapcsolatban rögzíti, hogy az Rtv. a rendőri intézkedésekkel – így különösen az elfogással és előállításával – kapcsolatban nem tartalmaz rendelkezést a foganatosítás időpontjára vonatkozóan, a Be. 162. §-a értelmében ugyanakkor az elővezetést általában a napnak a hatodik és huszonnegyedik órája között kell végrehajtani. A hivatkozott rendelkezés nem teszi kötelezővé, hogy a fenti intézkedéseket a megadott időszakban foganatosítsák, azt csak ajánlásként rögzíti, amelytől el lehet térni, ha a körülmények indokolják.

A Testület korábbi állásfoglalásaiban több alkalommal is elfogadta már az elővezetés időpontja megválasztásának indokaként, hogy nagyobb sikerrel hajtható végre az intézkedés a kora reggeli órákban, amikor általában még a korán munkába indulók is otthon tartózkodnak.

Jelen eset értékelése kapcsán a következő a megállapításra jutott: azon felül, hogy a panaszos elővezetésének a fentiek szerint meg volt a legitim indoka, a panaszolt intézkedésre 5 óra 50 perc körül, tehát a jogszabályban előírányozott és az egyéb indokok alapján is ésszerűnek tekinthető időponthoz kellően közeli időben került sor.

Ezen rendelkezésekre, illetve a fentebb utalt – az Rtv. 2. és 15. §-aiban rögzített – általános szabályokra figyelemmel a Testület az elővezetés időpontjának megválasztása kapcsán nem állapította meg a panaszos tisztességes eljáráshoz való jog megsértését.

b) Szintén kifogásolja a panaszos, hogy a rendőrök annak érdekében, hogy a panaszos lakásához eljussanak, fellármázták a ház többi lakóját, hangoskodtak.

Mivel a lakás egy többlakásos társasházban található, amelynek főbejárati ajtaja zárt állapotban volt, a rendőr először a panaszos lakásához tartozó kaputelefonon csengetett. A kaputelefonba egy férfi szólt bele, akivel a rendőr közölte, hogy ki ő, milyen céllal érkezett, és kit keres. A férfi azt válaszolta, hogy ő a keresett személy, de egy későbbi időpontot adott meg a rendőrnek, majd megszakította a beszélgetést anélkül, hogy az ajtót kinyitotta volna. Miután a panaszos a kaputelefonon történt beszélgetést megszakította, a rendőrök átmenetek a társasház másik bejáratához, ahol egy földszinti lakó segített nekik bejutni az épületbe. A társasház főkapuján a rendőrök ezután bejutottak, majd a II-es épület elé mentek, ahol szintén bejutva a II. emeleten a panaszos lakása elé értek. Az ajtó mellett elhelyezett csengőn csengettek, aminek hatására ajtót nyitott a keresett személy.

A panaszos előadása is megerősíti, hogy a kaputelefonon felcsengető rendőrt a panaszos nem engedte be a házba, hanem későbbi – „emberi” – időpontban való visszatérésre kérte.

Általános jelleggel rögzíthető, hogy a rendőri intézkedések jelentős részét végzik az eljáró rendőrök nyilvános terekben, így szinte lehetetlen annak elkerülése, hogy egyes intézkedéseknek szemtanúi legyenek, illetve az intézkedéssel érintett személyen kívül mások is értesüljenek az intézkedésről. A Testület azt sem vonja kétségbe, hogy ez az intézkedés alá vont számára kellemetlen, esetleg megalázó is lehet.

Jelen esetben azonban ez a helyzet a panaszos azon magatartása folytán állt elő, hogy nem volt hajlandó beengedni az intézkedés céljából a lakóhelyéhez kiérkezett rendőröket. Az Rtv. 19. § (1) bekezdése érdekében a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

A rendőrök egy jogszerű intézkedés végrehajtása érdekében, vagyis kellő törvényi felhatalmazás birtokában kívántak eljutni a panaszoshoz, ám a panaszos – jogszabályi kötelezettségét megszegve – a rendőrökkel nem működött együtt, utasításukat figyelmen kívül hagyva őket a kapun nem engedte be, a beszélgetést egyszerűen megszakította.

Amikor e kötelezettségének nem tett eleget, a rendőrök indokoltan kértek segítséget a lakóktól a bejutáshoz. Erre az Rtv. 26. §-a egyébként kifejezetten feljogosítja a rendőröket, rögzítve, hogy a rendőrség bűncselekmény felderítése, a közbiztonság védelme érdekében – ha a törvényben meghatározott kötelezettsége más módon nem teljesíthető – kérheti és igénybe veheti a magánszemély segítségét és a birtokában lévő eszközt.

Mindezen körülmények ismeretében a rendőrség fent leírt eljárását, vagyis azt, hogy a rendőrök más lakók segítségét kérték abban, hogy a társasházba bejussanak, és a panaszos lakását elérjék, a Testület nem értékelte olyannak, amely az elérni kívánt célhoz mérten aránytalan, a panaszos méltóságát szükségtelen mértékben sértő lett volna, így azt jogszerűnek minősítette.

Mindezek miatt Testület a rendőrök épületbe történt bejutásával összefüggésben nem tartotta indokoltnak megállapítani a panaszos emberi méltósághoz való alapjogának megsértését.

c) A panaszos beadványában előadja, hogy miután kinyílt az ajtó, a rendőrök – azonosításukat megelőzően – „betörték” a lakásba.

A magánlakásban történő intézkedés szabályai kapcsán az Rtv. 39. § (1) bekezdése rögzíti, hogy „a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be”, kivéve – egyéb esetek mellett – az elővezetés végrehajtása érdekében.

A jogszabály tehát kellő felhatalmazást biztosított az adott helyzetben intézkedő rendőröknek ahhoz, hogy a panaszos lakásába bebocsátás hiányában, az intézkedés kezdetén, azonnal bemenjenek.

Emiatt nem volt szükséges annak tisztázása, hogy a rendőrök valóban bebocsátás nélkül léptek-e be, vagy pedig – ahogy ők állítják – a panaszos beinvitálta őket, hiszen ha úgy is történtek az események, ahogy azt a panaszos leírja, a rendőrök eljárására megvolt a kellő jogszabályi felhatalmazás, és – figyelembe véve, hogy a panaszos nem volt hajlandó a rendőröket beengedni a kapun – a bebocsátás hiányában való belépés aránytalannak sem minősíthető.

A Testület ezért a rendőrök azon magatartását, hogy a panaszos lakásába az intézkedés kezdetekor azonnal bementek, nem tekintette jogszerűtlennek, azzal összefüggésben

nem állapította meg a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez való alapjogának megsértését.

d) Az eljáró rendőrök a panaszos szerint nem kérdezték meg a panaszostól, hogy van-e valamilyen halaszthatatlan elintéznivalója, nem érdeklődtek arról sem, ki marad a kiskorú gyermekkel, biztosított-e a felügyeletük.

A Szolgálati Szabályzat fent idézett 50. §-a szerint a rendőr – egyebek mellett – lehetőséget ad arra, hogy az elővezetendő személy az évszaknak megfelelően felöltözzön, pénzt, élelmét, fontos személyi használati tárgyait – a saját és mások testi épségét veszélyeztető eszközökön kívül – magához vegye, a jelenlévő hozzátartozóitól elbúcsúzzon.

A Szolgálati Szabályzat 28. §-ának (2) bekezdése továbbá úgy rendelkezik, hogy amennyiben a személyt az Rtv. 33-34. §-ai [illetve 37. §-ának b) és c) pontja] alapján a lakásából szállítják el, a hátramaradt betegről, magatehetetlen személyről, gyermekről történő gondoskodás iránt a rendőr intézkedni köteles. Ha a helyszíni ellátásuk nem oldható meg, kórházba, intézetbe utalásukról kell gondoskodni, illetőleg karitatív szervezetet is fel lehet kérni ellátásukra.

Az intézkedő rendőr a Testület kérdéseire válaszolva úgy nyilatkozott, hogy az intézkedés során társaival csupán a panaszos feleségét látták az előtérben, gyermekeit nem. A panaszból is az tűnik ki, hogy nem csak a panaszos síró gyermekei, hanem a felesége is érzékelhető kellett legyen a rendőrök számára.

A rendőröknek tehát tudomásuk volt arról, hogy a panaszos felesége otthon tartózkodik. Ezen túl panaszbeadványában maga a panaszos sem számolt be arról, hogy jelezte volna a rendőröknek: a gyermekek felügyelet nélkül maradnak, ha őt elővezetik. Ráadásul a jogi képviselő is beszámol a panaszban arról, hogy a panaszos három kiskorú gyermekét és a gyermekekkel otthon tartózkodó feleségét tartja el, tehát a feleség elsődlegesen a gyermekek felügyeletéről gondoskodik. Mindezen körülmények ismeretében a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrök nem valósítottak meg mulasztást, amikor nem tettek intézkedéseket a panaszos gyermekei felügyeletének biztosítására.

Az adott intézkedés jellegéből fakadóan megállapítható volt az is, hogy a rendőröknek kötelező jelleggel kellett végrehajtaniuk az előállítást, az intézkedést nem túrt halasztást, így a rendőrök nem mulasztottak azzal sem, hogy nem kérdezték a panaszost egyéb – esetlegesen fontos – tennivalóiról.

A Testület megítélése szerint azért a gyermek felügyeletéről való gondoskodás és a panaszos nyilatkoztatásának elmaradása kapcsán rendőri mulasztás, és azzal összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz, illetve a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való alapjoga nem sérült.

e) A panasz szerint a rendőrök nem nyújtottak tájékoztatást arról, mi is történik, nem ismertették a panaszossal a jogait, ennek ellenére a panaszos a rendőrökkel együttműködött, felöltözött, és a rendelkezésükre állt.

A kérdéssel összefüggésben az intézkedő rendőrök előadták, hogy amikor a panaszos lakásához megérkeztek, a kaputelefonba bejelentkező panaszossal az egyik rendőr közölte, hogy ki ő, milyen céllal érkezett, és kit keres. Később pedig, a panaszos lakásánál, miután a rendőr igazolta magát, felszólította a panaszost, hogy adja át a személyi igazolványát, mivel a

rendőrök az elővezetése céljából érkeztek a helyszínre. A panaszos átadta a személyi igazolványát, amely alapján a rendőr egyeztetette az adatait a határozatban szereplő adatokkal. Miután az adatok egyeztek, a rendőr közölte a panaszossal, hogy a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányság az elővezetését rendelte el, és az arról szóló határozatot a panaszosnak át is adta. Miután a panaszos elolvasta a határozatot, a rendőr felszólította, hogy öltözzön fel, mivel elővezetik a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányságra.

A Szolgálati Szabályzat már idézett 50. §-a értelmében az elővezetési határozatot a rendőr előzetes igazoltatás után ismerteti az elővezetendő személlyel, utána kézbesíti. Rövid úton elrendelt elővezetés esetén a rendőr megnevezi az elrendelő hatóságot, közli az elővezetés okát és helyét.

A hivatkozott jogszabályhely értelmében a rendőrök kötelesek voltak átadni a panaszosnak az elővezetést elrendelő határozatot, és tájékoztatni őt az intézkedéssel kapcsolatos alapvető információkról, így az elrendelő hatóságról, az elővezetés okáról és helyéről. Abban ugyanakkor, hogy ezen kötelezettségüket a rendőrök a konkrét esetben teljesítették-e, a felek előadásban ellentmondás mutatkozik. A panaszos állítása szerint ugyanis a rendőrök nem közölték vele, mi történik, míg a rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy eljárásuk a vonatkozó szabályoknak megfelelő volt.

A tapasztalt ellentmondást a Testület a rendelkezésre álló információk alapján nem tudta feloldani, ezért a panaszos tájékoztatásával összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a megsértése nem volt megállapítható.

f) A panasz szerint miután a panaszos a lakásba behatoló rendőröknek jelezte, hogy ő a keresett személy, az intézkedő rendőr rendkívül ideges lett, majd amikor a panaszos a „törzsszámát” kérte, agresszívvá vált.

A rendőri dokumentumok szerint viszont a rendőrök a jogszabályoknak megfelelően jártak el, nyugodtak és közreműködők voltak, a panaszos volt az, aki verbálisan agresszívan lépett fel.

A rendőrök magatartása és az általuk alkalmazott hangnem vizsgálatok az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések említése indokolt. Az Rtv. 2. § (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A Testület számos állásfoglalásban rögzítette már álláspontját, miszerint az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

Tekintettel azonban a nyilatkozatok ellentmondásosságára, valamint arra is, hogy a panaszos sem részletezte, mit ért agresszív viselkedés alatt, **a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök az intézkedés alá vont személy méltóságát tiszteletben tartó, kulturált módon léptek-e fel, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem találta megállapíthatónak.**

g) A panaszos sérelmezi, hogy az intézkedés a gyermekeire negatív hatással volt, később egész nap zavartak voltak, megviselte őket az eset.

A Testület nem kételkedik benne, hogy a korareggeli rendőri intézkedés a kiskorú gyermekeket megviselhette, a kérdés megítélése kapcsán ugyanakkor abból indult ki, hogy a panaszos elővezetésére megfelelő joggalappal került sor, és annak módja tekintetében – a fentiekben kifejtettek szerint – a Testület nem állapított meg jogsértést. Figyelembe véve továbbá az Rtv. 2. és 15. §-aiban rögzített követelményeket, arra a megállapításra jutott, hogy az adott helyzetben a rendőrség fellépése nem volt aránytalanul és szükségtelenül fenyegetőnek tekinthető.

Erre figyelemmel a Testület azt, hogy a rendőri fellépés a panaszos gyermekeit is megviselte, az intézkedéssel szükségszerűen együtt járó, sajnálatosan kedvezőtlen hatásnak tekintette, amely az adott helyzetben nem alapozta meg jogsértés megállapítását.

3) A panaszossal szemben a rendőrök az intézkedés során kényszerítő eszközt is alkalmaztak, amellyel összefüggésben a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszos előadása szerint a rendőrök megbilincselve vezették elő. Ezt a rendőri dokumentáció is alátámasztja, a rendőrségi iratok tanúsága szerint ugyanis a panaszossal szemben az Rtv. 48. § b) és c) pontja alapján, támadás és szökés megakadályozása érdekében került sor bilincs alkalmazására. A bilincselés 6 óra 5 perctől 6 óra 30 percig tartott.

A rendőrök szerint a panaszos verbálisan agresszívan viselkedett, holott a rendőrök nyugodtak és közreműködők voltak, vitatta az intézkedés jogalapját, sérelmezte a korai időpontot. Indulatos viselkedése, esetleges támadása, illetve önkárosításának megakadályozása miatt döntöttek a rendőrök a bilincs alkalmazása mellett. A bilincselésen kívül egyéb kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az Rtv. 48. §-a értelmében „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására vagy d) ellenszegülésének megtörésére”. Ezen okok közül a rendőrök a konkrét esetben a b) és c) pontokra, tehát támadás és szökés megakadályozására hivatkoztak.

A panaszossal szembeni bilincsalkalmazás megítélése kapcsán a Testület figyelemmel volt az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdésében foglalt előírásra, miszerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A konkrét ügy körülményeit a fent hivatkozott rendelkezéssel összevetve a Testület az alábbi következtetésre jutott. Figyelembe véve, hogy a panaszos korábban több alkalommal nem jelent meg az idézésekre és a rendőröket az intézkedés végrehajtásában megpróbálta olyan módon megakadályozni, hogy őket a kapun nem engedte be, nem tekinthető nyilvánvalóan megalapozatlannak és aránytalanul a panaszos megbilincselése a 48. § c) pontja – azaz a szökésveszélyre hivatkozás – alapján.

A Testület erre tekintettel úgy ítélte meg, hogy a rendőrök a bilincseléssel korlátozták, de nem sértették meg a panaszos emberi méltóságához, illetve az abból levezethető fizikai integritáshoz való jogát, így alapjogsértést ebben a vonatkozásban nem állapított meg.

4) A panaszos úgy ítélte meg, hogy a rendőrök szükségtelenül hosszú ideig tartották fogva, mivel túl korán vezették elő, és onnan késedelemmel – 10 óra helyett csupán 10 óra 40 percre – szállították tovább a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra.

Az intézkedést foganatosító r. törzsőrmester közvetlen parancsnoka utasítására jelent meg 6 óra magasságában a panaszos címén, tekintettel arra az általános tapasztalatra, hogy ekkor az elővezetéssel érintettek jellemzően még otthon tartózkodnak, csak ezen időpontot követően távoznak munkahelyükre, illetve hagyják el lakásukat. Az iratok tanúsága szerint a panaszost a kapitányság épületében lévő előállító helyiségben helyezték el, ahol 2011. január 19-én 6 óra 35 perctől 9 óra 50 percig tartózkodott, ezt követően átszállították a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra. Az adott napon 8 óra 1 perc és 8 óra 39 perc közötti időszakban a 7 órakor szolgálatba lépett állomány a kerület négy pontján foganatosított intézkedést állampolgári bejelentések alapján, ezek befejezését követően nyílt lehetőség a panaszos átszállítására.

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül pedig azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A fentiek szerint a panaszost 6 óra körüli időben vonták a rendőrök intézkedés alá, és 6 óra 30 perckor érkeztek meg vele a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányságra, ahonnan az átszállítását a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra 9 óra 50 perckor kezdték meg. A panaszossal szemben a fogvatartás ideje alatt nem történt egyéb intézkedés. Az Rtv. ezzel összefüggésben – 34. §-ában – úgy fogalmaz, hogy ha az elővezetés másként nem teljesíthető, az elővezetett személyt a rendőrségen a szükséges ideig, de legfeljebb 12 óra időtartamra vissza lehet tartani.

A konkrét esetben a panaszos tehát mintegy négy órát töltött a rendőrség őrizetében, mielőtt tanúkenti kihallgatására sor került volna. A körülmények ismeretben megállapítható: a rendőrség arra tekintettel kezdte meg a panaszos elővezetését az elővezetésben megjelölt 10 órai időpontnál lényegesen korábban, mert rendszerint nagyobb sikerrel hajthatók végre az elővezetések a kora reggeli órákban, amikor általában még a korán munkába indulók is otthon tartózkodnak. Ezt a hivatkozási alapot a Testület fentebb, az elővezetés foganatosítása időpontjának megválasztásával összefüggésben indokként elfogadta.

Szintén nem találta alapjogsértést megalapozó körülménynek a Testület azt, hogy 10 óra helyett csak 10 óra 40 percre értek a rendőrök a panaszossal a BRFK VII. Kerületi Rendőrkapitányságra, mivel a 9 óra 50 perces indulás – a két kapitányság közötti távolságra és a XI. Kerületi rendőrök egyéb szolgálati feladataira figyelemmel – nem tekinthető nyilvánvalóan késedelmesnek, a közlekedési helyzet alakulását pedig a Testület jelen esetben a rendőrség hatókörén kívüli körülményként értékelte.

Ezen indok, valamint az intézkedés céljának figyelembe vételével pedig a panaszos által a rendőrség őrizetében töltött időt a Testület nem tekintette olyan aránytalan szabadságkorlátozásnak, amely alapjogsértés megállapítására adott volna okot.

A Testület tehát a panaszos által fogvatartásban töltött idő hossza miatt a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogának a sérelmét nem tartotta indokoltnak megállapítani.

V.

A fentiek alapján a Testület a panaszos elővezetése időpontjának megválasztása kapcsán nem állapította meg a panaszos tisztességes eljáráshoz való jog megsértését, a rendőrök épületbe történt bejutásával összefüggésben pedig nem tartotta indokoltnak megállapítani a panaszos emberi méltósághoz való alapjogának megsértését. A rendőrök azon magatartását, hogy a panaszos lakásába az intézkedés kezdetekor azonnal bementek, nem tekintette jogszerűtlennek, azzal összefüggésben nem állapította meg a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez való alapjogának sérelmét, és a gyermek felügyeletéről való gondoskodás, továbbá a panaszos nyilatkozatának elmaradása kapcsán nem tárt fel rendőri mulasztást, és úgy ítélte meg, hogy azzal összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz, illetve a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való alapjoga nem sérült. Nem tudta ugyanakkor feloldani a tapasztalt ellentmondást, ezért a panaszos tájékoztatásával összefüggésben tisztességes eljáráshoz való jogának a megsértése nem volt megállapítható.

A Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök az intézkedés alá vont személy méltóságát tiszteletben tartó, kulturált módon léptek-e fel, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem találta megállapíthatónak. Azt pedig, hogy az intézkedés a gyermekeket is megviselte, olyan, az intézkedéssel szükségszerűen együtt járó, sajnálatosan kedvezőtlen hatásnak tekintette, amely szintén nem alapozta meg jogsértés megállapítását.

Arra a megállapításra jutott továbbá, hogy a rendőrök a bilincseléssel korlátozták, de nem sértették meg a panaszos emberi méltósághoz, illetve az abból levezethető fizikai integritáshoz való jogát, így alapjogsértést ebben a vonatkozásban nem állapított meg. A panaszos által fogvatartásban töltött idő hossza miatt végül a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogának a sérelmét szintén nem tartotta indokoltnak megállapítani.

A Testület minderre tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2012. augusztus 22.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET